

KUNST
KAILI SMITH

BEST OF BOTH WORLDS

KUNSTENAAR KAILI SMITH, TEVENS STAND UP-COMEDIAN, MAAKT VAN ZIJN GESCHIEDENIS EEN PRENTENKABINET DAT LEEST ALS EEN SPANNEND JONGENSBOEK EN LUISTERT ALS RAUWE POËZIE.

TEKST
MARIEKE SIBARANI

PORTRET
CHANTALLE LAURENT

Supermarket Shopping with Grandma
(2023)

Het atelier van Kaili Smith, in 1995 geboren in Nederland maar opgegroeid in Australië, is licht en ruim, gelegen in de Rijksacademie in Amsterdam. De doeken van twee tot drie meter vinden hun plek tegen de witte wand met het hoge plafond. De grootte, de intense kleuren, en het verhaal van de schilder blijken een verslavende cocktail te zijn, je ogen keren telkens terug naar het doek. Karel Appel en Jan Toorop gingen hem hier op deze plek voor, kunstenaars van invloed. Uit de ruim vijftienhonderd aanmeldingen werd kunstenaar Kaili Smith (1995) uitgenodigd op de Amsterdamse Rijksakademie. Twee jaar lang kon hij onder begeleiding van vakmensen, waaronder beeldend kunstenaar Ansuya Blom, zijn kunstenaarschap door ontwikkelen.

De werken van Smith zijn min of meer een registratie van zijn leven, zonder zijn geschiedenis hadden ze geen vorm gekregen. Met zijn laatste werk *Love is what it's all about* lijkt hij ruimte te creëren voor ander beeld, een nieuw hoofd-

stuk in zijn leven. "Ik ben nu in de fase beland dat ik meer vanuit mijn intuïtie werk. Ik kom steeds dichterbij het heden en kan mij losmaken van mijn verleden, ik sta open voor nieuwe vormen. Wat zich op het doek afspeelt hoeft niet altijd een verhaal te zijn, ik durf meer in het diepe te springen. Vroeger werkte ik vanuit het beeld in mijn hoofd en wist ik precies wat ik wilde vertellen, tegenwoordig creëer ik vanuit mijn gevoel en weet ik vaak niet waar het naartoe gaat. Ik durf los te laten."

De verleden tijd maakt plaats voor zijn volgende stap, de liefde, het deel dat nog enig onderzoek vereist. Hij voelt dat er een stap in de liefde is gezet met het werk van Amerikaans schrijfster Bell Hooks als leidraad. Smith: "Haar boek *All about love* was de grootste inspiratie hiervoor. Haar zin, *love is not a feeling but an action*, veroorzaakte bij mij een aha-moment. Liefde was voor mij een gevoel dat ik koppelde aan de persoon die ik graag om mij heen zag, maar ik had het mis. Het is een werkwoord, een voortdurende beweging, een inzet, een overgave, een actie. Het is een motivatie in beweging te blijven om liefde gaande te houden. Als ik een kind krijg, wordt dit boek een eerste gids door het leven."

Melbourne

Kaili vertrok op zijn zevende met zijn moeder naar Melbourne. Hij voelde zich niet altijd geaccepteerd in zijn nieuwe omgeving, waar hij de taal niet sprak. Rond zijn dertiende vond hij aansluiting in de graffitiwereld, een kunstuiting die in Australië »

Royal Benching
(2020)

I'll tell you my biggest fears don't you ever go expose them
(2020)

» veel meer in de cultuur onder jongeren zit verweven dan in Nederland. Hij begon met het schrijven van de naam van zijn stiefbroer op muren en treinen, als ode aan de broer die in Nederland was achtergebleven.

Zijn werk *Royal Benching* (2020) is een directe verwijzing naar deze periode. De term *benchen* ontstaat in de jaren tachtig onder jongeren om samen te komen en op een oude afgedankte gezinsbank, vaak naast het station gesleept, te kijken naar de voorbij komende graffititreinen. *Royal Benching* is een herinnering aan het Windsor Station in Melbourne waar Kaili hetzelfde deed.

Het was zijn vader die hem een paar jaar later meenam naar de Biënnale in Venetië en hem vooral de positieve kant van de kunstwereld liet zien. Hij wilde hem uit de graffitierwereld trekken en de juiste richting wijzen, wat ook gebeurde. Kaili kreeg een doel in zijn leven en pakte op zijn negentiende voor het eerst een kwast op. Om kans te maken op een plek op een kunstacademie moest hij zich als autodidact in rap tempo toelagen op tekenen en schilderen. Zijn portfolio bestond voornamelijk uit nachtfoto's van de met graffiti bewerkte treinen en muren van Melbourne.

Ontwikkelen

Hij zonderde zich af en oefende dag en nacht met schetsen en tekeningen. Hij keerde terug naar Nederland en werd aangenomen op de Willem de Kooning Academie in Rotterdam. "Het kwam voor mij niet helemaal uit het niets om »

» de creatieve kant op te gaan, mijn vader reisde als jazzmuzikant de hele wereld rond, dus ik was gewend aan die manier van zelfexpressie.”

Na zijn studie volgde hij een masteropleiding in New York, hij werd aangespoord om toch vooral zijn eigen verhaal te laten spreken. “Daar is meer interesse in het verhaal achter de kunstenaar. Ik ontdekte dat ik mijn eigen geschiedenis kon vormgeven. Ik had iets te vertellen, de graffiticultuur had ik weliswaar achter mij gelaten, maar emotioneel nog niet losgelaten. Het was voor mij een manier om een diepere connectie met mezelf te maken. Ik wilde niet creëren vanuit de behoefte of verwachting van anderen maar vanuit een eigen urgentie.”

Zijn werken kregen een verwerkingsfunctie. Verschillende periodes uit zijn leven raakten het doek aan. Mensen die belangrijk voor Kaili waren, familie, vrienden, de mensen uit de graffiticultuur die hij als familie beschouwde, ze zijn allemaal op het doek verwerkt, samen met de cultuur van Amsterdam-Noord waar zijn vader woont.

Gebroken gezinnen

Onder de naam *Globalized inner cityizm* – de stadscultuur onder jongeren, en de families die in de stad woonachtig zijn – maakte Kaili meerdere werken. In *Supermarket Shopping with Grandma* (inclusief rode boodschappentas van Dirk) herkent iedereen wel iets; de tas, de trainingsbroek van de kleinzoon, het boodschappenswagentje van oma, of de liefde tussen oma en kleinzoon die treft en beroert.

“Ik wil dat mensen zichzelf in een beeld terugzien of in ieder geval herkenning voelen.

In de stadscultuur onder jongeren leeft vriendschap naast criminaliteit. In het werk *I'll tell you my biggest fears don't you ever go expose them*, zien we vijf jongens in een gewelddadige setting maar hoffelijk geportretteerd. Als de kijker weet dat ik als dertienjarige binnen de sfeer van stedelijk geweld mijn eenzaamheid en onzekerheid probeerde te maskeren, verzacht het bijna de actie. Op die leeftijd was ik op zoek naar een familie waar ik mij thuis voelde maar bovenal moest ik mijn kwetsbaarheid beschermen. Een gegeven dat in alle sociale lagen van de maatschappij speelt. Iedereen draagt een pantser en houdt zich aan de afgesproken conventies binnen een bepaalde sociale context. Zo niet, zijn er consequenties aan verbonden.

We willen allemaal ergens bij horen en geaccepteerd worden, we beschermen ons door binnen de lijnen van de sociale setting te blijven en te handelen naar verwachting. Mijn moeder werkte de hele dag en mijn leven was op straat. Ik wist niet beter. Ik wilde gezien worden maar moest overleven. Binnen die groep van veelal jongeren uit gebroken gezinnen vond ik de familie waar ik naar zocht. We heelden elkaar en probeerden zelfvertrouwen en veiligheid te vinden. Ik wilde erbij horen maar er niet in blijven hangen. Het bezoek aan de Biënnale met mijn vader, iets wat we overigens nog steeds doen, gaf de doorslag.”

Als onderdeel van zijn mas-

Average Night Of Overdoses, Stabbings, First Kisses & Baby Angels
Painting
(2024)

Prince Xavier Painting
(2019)

terstudie in New York kreeg Kaili lessen in regisseren en in script- en toneelschrijven, wat hij inmiddels heeft omgebogen naar stand up-comedy. Regelmatig staat hij in de befaamde club Haug in Rotterdam, in Boom Chicago in Amsterdam, zelfs in de Backyard comedy club in Londen. “Mensen verbazen zich altijd over de combinatie van kunst en stand up-comedy terwijl alle andere aanvullende creatieve uitingen zijn geoorloofd. Als een schilder schrijft, fotografeert of acteert is dat geaccepteerd, maar stand up-comedy wordt als minderwaardige kunstvorm beschouwd. Het imago van de kunstenaar versus de stand up-comedian wordt gevoed door de business erom heen. Voor een kunstwerk worden duizenden of miljoenen euro's neergelegd terwijl een kaartje voor een avond stand-upcomedy vijftien euro kost.”

Wereld van nostalgie

In creatieve zin is stand up-comedy voor Kaili Smith een zelfde uitingsvorm, hij gebruikt woorden in plaats van beeld. Het enige wat in zijn tekst wordt verwerkt maar in zijn werken ontbreekt, is de mate van zelfspot. Hij praat over kunst, zijn jeugd in Australië, zijn familie, en de ontdekking van de liefde, ingegeven door zijn inspiratiebronnen. Zo luistert hij naar de Britse muzikant Sampha en kan hij genieten van het werk van andere kunstenaars, zoals de Afrikaanse kunstenaar Meleko Mokgosi, die hij in New York ontmoette en hem het beste advies ooit gaf: “The audience does not have to understand your work but

Kaili Smith: “Mijn moeder werkte de hele dag en mijn leven was op straat. Ik wilde gezien worden maar moest overleven. Binnen die groep van veelal jongeren uit gebroken gezinnen vond ik de familie waar ik naar zocht.”

make sure you put enough in there that they don't misunderstand.”

Niet iedereen hoeft een stille verwijzing of een persoonlijk gevoel van de kunstenaar in een werk te begrijpen.

“**LIEFDE IS EEN WERKWOORD, EEN VOORTDURENDE BEWEGING, EEN INZET, EEN OVERGAVE, EEN ACTIE**”

Kaili Smith

Smiths werk is voelbaar, het is een beeld dat terugkaatst naar een eigen herinnering, die van eenzaamheid en onschuld, liefde voor familie en vrienden vastgelegd in een wereld van nostalgie en droom. Het zijn fragmenten, soms filmisch of poëtisch laverend tussen realisme en surrealisme.

Kaili Smith is de man die plannen smeedt met galeries, exposities bedenkt waarover hij nog niets kan zeggen. Hij weet van zijn geschiedenis een prentenkabinet te maken, dat leest als een spannend jongensboek en luistert als rauwe poëzie. Kaili Smith maakt van de toekomst een verwachtingsvol verhaal. Hij houdt het spannend, wij hebben geduld. «